MAREC 2000

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ETNOLOGIJO
IN KULTURNO ANTROPOLOGIJO
9946 / 1 2000

ŠegaVEC

GLASILO ŠTUDENTSKEGA ETNOLOŠKEGA GIBANJA

OHK - Etnologija in kult. antropol.
PerSl
ŠEGAVEC
(2000) 1
9946
39
45000014325,1
COBISS c
UNIVERZA V LJUBLJANI - FF

KAZALO

UVODNIK 3

ŠTUDENTSKO ETNOLOŠKO GIBANJE ALI KRATKA ZGODOVINA NEKEGA DRUŠTVA 4

NOV KNJIŽNJIČNI RED 6

INFORMACIJE O ŠTIPENDIJAH 10

ETNOLOŠKI NOVEMBERFEST 11

UTRINKI IZ MAROKA 12

Napisati moram uvodnik za prvo številko našega časopisa. Če vas lahko prepričam, da je to res časopis. Po obsegu sicer ne izgleda, je pa res, da smo se vsi sodelujoči zelo trudili, da bi nam izzid uspel. In nam tudi je, čeprav ne ravno v obliki in obsegu kot smo si ga na začetku želeli. Upam, da bo naslednjič boljše.

Ker je to prva številka, naj vam razložim kaj pravzaprav je Šegavec. Šegavec je glasilo Študentskega etnološkega gibanja. Zanj smo se odločili, da bi bili študenti in študentke etnologije bolj informirani, pa tudi zato, da bi se lahko preizkusili v pisanju predvsem strokovnih člankov. Tako bi vsak dobil možnost sodelovanja v obštudijski dejavnosti in bi se nekateri lahko nehali pritoževati, da gre pri študiju le za guljenje klopi in opravljanje izpitov.

Ker za prvo številko nismo dobili dovolj člankov, je le-ta bolj informativna. Ostali "neinformativni" članki naj bi bili etnološke ali potopisne narave.

Za konec vas vse vabim k sodelovanju pri nastajanju druge številke. Upam, da bo to sodelovnje bolj zagreto. Konec koncev gre za naš študij, ki si ga lahko polepšamo tudi z drugimi aktivnostmi. Bodite kreativni!

Knjižnica Filozofske fakultete Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo
Sign 9946/2000

Petra Škodlar

UVODNIK

ŠTUDENTSKO ETNOLOŠKO GIBANJE

ŠEG ustanovijo davnega študijskega leta 1995/96. Od takrat dalje vsaj beležimo aktivno delovanje članov. Nekje so zapisali: "ŠEG smo ustanovili študenti Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v želji, da se kvaliteta študija na omenjenem oddelku in status etnologije v Sloveniji dvigneta". Temu načelu želi slediti ŠEG še danes. Gibanje je ustanovljeno kot Študentska sekcija Slovenskega etnološkega društva (SED), s sedežem na Metelkovi 2, kar je še danes. To uradno pomeni, da je SED krovna organizacija, ki varuje in pestuje "šegavski" denar, ki občasno sodeluje s študenti.

ŠEG je tako veselo deloval in njegovi prizadevni člani so pripravljali razne projekte kot so Etnološki tematski večeri, tradicionalno etnološko brucovanje (zelo "pestro" brucovanje, lahko verjamete besedi takratne brucke), sledil je nekajdnevni obisk študentov etnologije z zagrebške univerze, s katerimi smo šli na ekskurzijo na Gorenjsko, imeli zanimiv pomenek o slovenski in hrvaški etnologiji ob ogledu etnoloških filmov mag. Toma Vinšćaka in nasploh so jih "Šegavci" lepo pogostili. Sledilo je še nekaj zabav, martinovanje, ekskurzije, predavanja z diapozitivi in še in še. Kot brucki mi tako ali tako ni uspelo vsega spremljati. Vmes se je zgodil še Dunaj, zgodil se je Maroko. Potem pa je konec zgodbe o uspehu, vse je nekako začelo zamirati. Od leta 1997 dalje je enostavno zmanjkalo "štrene". Ostali smo samo apatično izražali razočaranje, stokali, da je naš oddelek pa tako mrtev in podobne. Še najmanj je koristilo to, da so prvi "šegavci" uspešno prijadrali v absolventski staž. Izgubila se je vez med starejšimi aktivisti in morebitnimi nasledniki

Nekaj pa se nas je le našlo, ki nam je bilo enostavno dovolj tega kulturnega mrtvila, ki smo poleg kruha zahtevali še iger. Kaj pa zdaj? Kje začeti, če sploh? Prva polovica leta našega delovanja je bilo bolj v smislu lahko bi nekaj počeli in morali bi nekaj početi. Navsezadnje je nakapljalo nekaj denarja, nekaj ga je še ostalo in odvijati so se začela "Rokovanja" v smislu nekdanjih etnoloških tematskih večerov z diapozitivi. Odvila so se tri in študenti so pokazali zanimanje. Mi trije entuziasti pa nismo imeli več moči ali pa tudi volje zaradi osamljenosti.

No, leto 1998/99 pa je pomenilo korenit preobrat v kratki zgodovini našega gibanja. David "Aktivist" Pfeifer in moja spodaj podpisana malenkost, torej ostanek "utrujene" trojke, sva na prvem sestanku doživela veliko presenečenje v obliki, lahko kar rečem, množične udeležbe. ŠEG-a od letos šteje osemnajst novih članov (novih zato, ker je še nekaj prvotnih članov, ki jih seveda vabimo v naše vrste), privoščili smo si lahko upravni odbor (v obliki predsednice, tajnice, blagajnika in dveh članic-podpisnic), izbrali nosilce posameznih podprojektov, člani so izrazili svoje želje in pričakovanja glede dela in rodil se je naš otrok, projekt "Rokovanja". Za zdaj ponujamo široko paleto dogodkov od ekskurzij, do pomenkov s profesorji, poskusili bomo z mednarodnimi navezami in izmenjavami, tudi to kar pravkar prebirate je naš izdelek. V teku so pogajanja s ŠOU-Kulturo in te dni, ko nastaja ta zapis čakamo na podpis pogodbe z njimi. Denar bo, delovna sila tudi, ni razloga, da se zgodba o uspehu ne bi ponovila.

Srečno ŠEG!

Kristina Toplak
predsednica ŠEG

KRATKA ZGODOVINA NEKEGA DRUŠTVA

Verjetno je malo takih, ki niso opazili, da se je konec leta 1999 v knjižnici iztekel v znamenju vzdrževalnih del. Ta so povezana tudi s prenovo samega delovanja knjižnice torej z novim knjižničnim redom, ki pa ni še v celoti dorečen. Predvsem je potrebno poudariti, da je naša knjižnica s prenovo postala **knjižnica zaprtega tipa** kar pomeni, da študentje oz. uporabniki nimajo prostega dostopa do knjig, ampak jim jih na njihovo prošnjo prinese k pultu ob vhodu v knjižnico ena od dežurnih knjižničark oz. demonstratork. Zavedamo se, da bodo spremembe v delovanju knjižnice na začetku zahtevale potrpežljivost tako z Vaše kot tudi z naše strani, zato Vas naprošamo za sodelovanje. Knjižnico smo reorganizirali v opisano obliko predvsem zato, da bi dosegli večjo varnost in s tem tudi dosegljivost čtiva, saj smo ob inventuri na začetku letošnjega študijskega leta odkrili precejšnjo izgubo knjig. Poleg tega pa Vam z ureditvijo čitalnice, želimo ponuditi prijetnejši delovni prostor. Da bi Vam omogočili boljše pogoje, pa smo še podaljšali delovni čas knjižnice, ki je:

med tednom odprta vsak dan od 8.00 do 18.00,
ob petkih pa od 8.00 do 15.00.

V nadaljevanju navajava do nadaljnjega veljavni predlog knjižničnega reda:

NOV KNJIŽNIČNI RED KNJIŽNICE OEKA

IZPOSOJA NA DOM:

-študentje OEKA in FF: 1 knjiga za 1 teden
-študentje OEKA za izdelavo seminarske ali diplomske naloge: do 10 knjig za 1 mesec
izredni študentje OEKA in FF: 3 knjige za 1 teden
(tudi obvezna študijska literatura, če je v knjižnici več izvodov)
-mladi raziskovalci OEKA: 10 knjig za 1 mesec
-mladi raziskovalci ostalih oddelkov FF: 3 knjige za 1 mesec
-učitelji OEKA: 50 knjig za 1 leto
-učitelji ostalih oddelkov FF: 3 knjige za 1 mesec
za ostale uporabnike izposoja na dom ni možna
(študentje drugih fakultet, dijaki in zaposleni)

IZPOSOJA SAMO V ČITALNICI:

-obvezna študijska literatura za posamezne predmete na podlagi seznamov, ki jih pripravijo predavatelji
-domače in tuje revije
-seminarske, magistrske in doktorske naloge
-slovarji, leksikoni, enciklopedije in atlasi ter zelo stare knjige ali raritete
-vsa ostala literatura za tiste uporabnike, ki niso študentje ali zaposleni na FF

POGOJI IZPOSOJE:

-Izposoja na dom in v čitalnico je možna samo ob predložitvi veljavne izkaznice OHK (Osrednja humanistična knjižnjica).
-Ob izposoji na dom je potrebno izpolniti izposojevalni listič.
-Ob obisku čitalnice je treba odložiti garderobo in torbe na obešalnike in v garderobne omarice v predprostoru knjižnice, izkaznico pa obesiti na številko enako številki garderobne omarice in sedeža v čitalnici.
-Ob izposoji v čitalnici je treba vpisati svoje ime in priimek ter vrsto in signaturo izposojene literature v knjigo izposoje.
-Pri izposoji literature za izdelavo seminarske ali diplomske naloge je treba predložiti izpolnjen obrazec z imenom in priimkom študenta, naslovom seminarske ali diplomske naloge in podpisom mentorja.
-Izposojeno literaturo je možno podaljšati še za enkrat toliko, kolikor je rok izposoje, v primeru, da ni večjega povpraševanja po tej literaturi (presodi bibliotekar).

ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI:

!Pred zagovorom seminarske ali diplomske naloge mora študent mentorju predložiti potrdilo o vrnitvi knjig izposojenih v knjižnici OEKA za pripravo naloge.

!Eden od pogojev za vpis v višji letnik je tudi izpolnjeno potrdilo o vrnjenih knjigah izposojenih v knjižnici OEKA v preteklem študijskem letu.

OPOMINI, ZAMUDNINE, ČLANARINA IN IZGUBLJENE KNJIGE:

!*Opomini se pošiljajo tedensko!*

!Zamudnine, članarina in izgubljene knjige se obračunavajo po veljavnem ceniku Osrednje humanistične knjižnice.

članarina za študente FF (všteto v ceno ob vpisu)	1.000,00 SIT
letna članarina za redne študente drugih visokošolskih zavodov, dijake in upokojence	1.000,00 SIT
letna članarina za vse ostale uporabnike	2.000,00 SIT
enkraten obisk (kopiranje ali izposoja v čitalnico)	500,00 SIT
nadomestna izkaznica	200,00 SIT
cena za izgubljeno knjigo	1.800,00 SIT
kavcija za redke ali dragocene knjige	10.000,00 SIT
cena poizvedbe za študente	300,00 SIT
cena poizvedbe za druge uporabnike	2.000,00 SIT
zamudnina za knjigo na dan	50,00 SIT
prvi opomin za knjigo	260,00 SIT
drugi opomin	500,00 SIT
tretji opomin	1.200,00 SIT
cena medknjižnično izposojene knjige	500,00 SIT + poštnina + DDV
cena kopiranja člankov (do 10 str.)	400,00 SIT + poštnina + DDV
posamezna kopija (od 10 strani naprej)	10,00 SIT + DDV
odškodnina za poškodovano gradivo	1.200,00 SIT
zamudnina za čitalniško gradivo, ki ga član brez dovoljenja odnese domov	500,00 SIT na dan

Plačila članarine so oproščeni: zaposleni na Univerzi v Ljubljani, člani Zveze bibliotekarskih društev Slovenije s potrjeno člansko izkaznico.
Plačila članarine in zamudnine so oproščeni: zaposleni in upokojenci FF.

CENIK OSREDNJE HUMANISTIČNE KNJIŽNICE

VKJUČEVANJE ODDELKA V PROGRAME MEDNARODNIH IZMENJAV

Eden od projektov ŠEG je tudi seznanjanje študentov oddelka z možnostmi študija v tujini. Žal je večina rokov za prijavo za naslednje študijsko leto 2000/2001 že zamujenih (običajen rok je november ali december). Kljub temu bo v tem času še kakšen razpis za štipendije ali vsaj delavnice v tujini, zato je priporočljivo spremljati objave na oglasni deski ŠEG na oddelku ali pa poiskati informacije na posameznih institucijah.

Največ informacij je na voljo na spletnih straneh naslednjih institucij oz. organizacij:

!Open Society Institute Slovenia; www.soros.si
!Študentski informacijski center SRCE; www.ljudmila.org/srce/
!Ministrstvo za šolstvo in šport; www.stipend.mss.edus.si
!ŠOU Mednarodna pisarna; www.sou.uni-lj.si/mp/info/stipendije.html

Informacije o štipendijah vlad različnih držav pa lahko poiščete na konzulatu države, v kateri se želite izobraževati.

Na oddelku etnologije in kulturne antropologije sicer že nekaj časa obstaja želja za vzpostavitev povezav s tujimi univerzami ter se vključiti v mreže mednarodnih študentskih izmenjav. Najbolj ugodni možnosti sta vključitev v mrežo **CEEPUS** (Central European Exchange Program for University Studies) in v program **ERASMUS/ SOCRATES**. Vendar je še prej treba ugotoviti, kolikšno je zanimanje študentov etnologije in kulturne antropologije za mednarodne izmenjave. Študentje naj bi tudi izrazili želje, s katerimi tujimi univerzami bi želeli vzpostaviti stik oz. v katerih državah. Prav tako se pričakuje sodelovanje ŠEG v "papirnati vojni". V začetku leta naj bi se ta projekt tudi začel.

PREDSTAVITEV ERASMUSOVIH ŠTIPENDIJ

To so štipendije iz sredstev Evropske unije za študente, ki sodelujejo v mednarodnih izmenjavah v okviru Institucionalne pogodbe. Vsaka univerza samostojno objavi razpis za zbiranje prijav za Erasmus mesta. Študentje se za izmenjave prijavijo na posameznih fakultetah, izbor opravijo koordinatorji programa na posameznih študijskih področjih. Koordinator za Filozofsko fakulteto je dr. Anton Gosar.

Študij traja od treh pa do največ 12 mesecev. Študentje lahko izbirajo med univerzami v tujini, s katerimi ima matična institucija podpisan bilateralni sporazum o pošiljanju in sprejemanju določenega števila študentov v določenem študijskem letu. Partnerska članica mora biti vključena v Institucionalno pogodbo.

Študij v tujini je priznan kot sestavni del študijskega programa, ki ga študent sicer opravlja na domači univerzi. Tako je čas študija v tujini v celoti priznan, če je študent izpolnil vse obveznosti, tudi če se študijske vsebine razlikujejo. Na tuji univerzi študent ne plačuje nobenih pristojbin (šolnine, vpisnine, izpitov). Študent v času študija v tujini še naprej prejema nacionalno štipendijo ali posojilo.

Če oddelek nima podpisane Institucionalne pogodbe (oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo je še nima), lahko študenti pridobijo status "prostega študenta" (**free mover**). Ti se lahko udeležijo izmenjav pod enakimi pogoji kot Erasmus študenti, vendar zaradi nepodpisanih bilateralnih pogodb njihov študij v tujini ni priznan kot del študijskega programa na domači univerzi! Free moverji morajo sami poiskati kontakt s tujo univerzo oz. oddelkom in od njega dobiti vabilo za študij na oddelku. Pri vzpostavitvi kontaktov se je najbolje obrniti na predstojnika oddelka. Prav tako Erasmus štipendije za free moverje niso "samoumevne", ampak se jih pridobi le, če sredstva dopuščajo. V tolažbo je podatek, da veliko oddelkov na fakultetah še nima podpisanih pogodb, tako da je sredstev vsaj letos bilo dovolj tudi za free moverje.

Rok prijave je vsako leto **15.april**. Vsi potrebni obrazci za prijavo so na voljo na Univerzi v Ljubljani, Služba za mednarodno sodelovanje, Kongresni trg 12. Na ta naslov (gospe Miri Štrukelj) se obrazci tudi oddajo.

Več informacij o Erasmus štipendijah dobiš pri vodji Erasmus programa Neži Pajnič na Centru RS za poklicno izobraževanje, Služba za programe EU, Kavčičeva 66, Ljubljana.

Tjaša

Sebastjan

ETNOLOŠKI NOVEMBERFEST ČEŠKEGA PIVA Z JOSEFOM ORIŠKOM

Ko sem med mladino spraševal po čem je najbolj poznana Češka so mi nekateri odgovorili Praga, drugi Plečnikova dela v Pragi, največ pa se jih je odločilo za češko pivo. Res je, tako Češka kot tudi Slovaška, nedolgo še ena država, sta najbolj poznani po kakovostnih pivih.

Del te pivske kulture se je razširil tudi pri nas v Sloveniji. Tako imamo v Ljubljani npr. češko pivnico Kratochwill, kjer je moč poizkusiti češka piva. Z letošnjim študijskim letom, pa je češka pivska kultura prišla tudi med študente in študentke etnologije. Za to je poskrbel letos naš novi kolega Jozef Oriško, študent etnologije in muzikologije, iz Brna. Z nekaterimi študenti je hitro navezal stike, da pa bi nas še bolje spoznal, je posebej zato pripravil etnološki pivski večer z degustacijo češkega piva. Zabava je potekala 30. novembra, v bloku št.9 v študentskem naselju Rožna dolina, kjer tudi biva v času študija pri nas. Iz Češke je s seboj pripeljal kar petnajst različnih vrst piva iz različnih pivovarn. Tako npr. domače pivo iz Brna, kot tudi vsem znano pivo Budweiser. Namen te zabave ni bil le poizkusiti češka piva, ampak tudi spoznati češko pivsko kulturo, katero nam je v kratkem predavanju predstavil Jozef. Govoril je o vrstah češkega piva, o varjenju piva, o različnih vrstah steklenic in embalaže v katero se polni pivo, o načinih odpiranja steklenic, itn. Na zemljevid je vrisal tudi češke pivovarne, povedal katere vrste piva polnijo in naredil kratko procentualno primerjavo porabe oz. pitja alkoholnih pijač po posameznih čeških regijah in sosednjih državah. Posebno pozornost je namenil razlagi porabe družinskega proračuna za alkoholne pijače.

Po uvodnem predavanju je sledila degustacija piva, hkrati pa smo poslušali pristno češko glasbo, ki se izvaja v čeških pivnicah. Kljub temu, da smo imeli na voljo veliko vrst piva, pa količina tega ni zadoščala potrebam le-glave množice. Zato smo se približno 40-k domačim rezervnim virom. morali zateči degustaciji smo primerjali Ob vsebnost alkohola in okus, aromo, razlike in podobnosti med ugotavljali slovenskimi pivi. Prišli smo češkimi in so češka piva manj grenka in do sklepa, da aromatična, zato pa z večjo manj alkohola in bolj prijetna, lažja vsebnostjo za pitje.

Kino "a la Maroko"

Izpis iz potopisnega dnevnika: "Nato smo šli v 'novi kino', ker je 'stari' zaprt. Nameravali smo si ogledati film z japonskim karatejem (Bruce Leeja ta večer slučajno ni bilo na sporedu). Dvorana, občinstvo, migetajoče sence skoraj nevidnega filma in dogajanje v dvorani nasploh je bilo za nas (slovenske študente op.p.) totalno presenečenje. Prav fino sem se ustrašil ob prvem rezu filma ko sem zaslišal žvižganje občinstva, njihovo rohnenje, tolčenje po lesenih sedežih, lomljenje sedežev in metanje polomljenih delov po zraku.
Potem pa se človek na rohneče, pijane in okajene "beduine" povsem navadi. Bilo je še mnogo rezov."
Naj pojasnim situacijo. Za razumevanje takšnih in podobnih pripetljajev v najzahodnejši arabski deželi je dobro, da se prej seznanimo z nekaj povsem vsakdanjimi dejavniki, ki so na severozahodu Afrike že tradicionalno prisotni. Namen tega članka je bralcu pokazati pot do razumevanja besede Marrock&roll in trenutnega položaja "arabskega Zahoda".

Ženske

Največja ovira na poti do zgodbe o "svobodnem arabskem duhu" je (družbena) vloga žensk, ki nam je, žal ostala skoraj v celoti nepojasnjena. Meni je tako kot že mnogim tujim popotnikom pred menoj- žensko življenje ostalo neznanka. Ali pa je resnica ta, da so ženske v tej deželi tako zatirane, da še ne dosegajo "svobodnega stanja".
Ženske so po pravilih korana zaprte v domovih in opravljajo gospodinjska opravila. Vendar je prisotna velika razlika med podeželjem oz. vasjo ter velemesti.
Na podeželju včasih srečaš kakšno mlajšo pastirico ali pa šolarko na poti v šolo. Ženske opravljajo tudi poljedelska opravila. Po ulicah manjših mest in barih pa se ženske ne sprehajajo kar tja v en dan. Le na opravek ali pa na klepet k prijateljici, pa čimprej nazaj.
V velemestih je vzdušje veliko bolj sproščeno. Razlike Zahod Maroko se skorajda izgubijo, kljub temu pa je večina še vedno bolj konservativna, če ne celo tradicionalna.

MARROCK & ROLL

Legendarno gorovje Riff

Gorovje Riff, njegovi ljudje in produkcija marihuane vabijo evropske turiste. Mnogi evropski popotniki raje ne odlašajo ne čakajo na nebeška vrata - in se v Maroku naselijo za stalno.

Pridelovalci marihuane in njeni uporabniki gojišča indijske konoplje zagovarjajo z njeno tradicionalno poljedelsko pridelavo. Bivši maroški kralj Hassan II in novi kralj Mohamed VI nista proti gojenju te rastline sprejela kakršnegakoli zakona. Včasih je za uspešno vladanje pač treba prisluhniti tudi željam ljudstva. Maroko ni bogata dežela in pestijo jo različne tegobe.

Droge:

- Hašiš oz. "Šit" "Haš" - krajše; sleng je smola, ki jo pridobivajo iz listov *kifa* maroška oznaka za konopljo (*kejf* je arabska beseda za užitek) -, ki raste v Riffu.

V Maroku hašiš kadijo na vsakem koraku in včasih dobiš občutek, da to počnejo vsi. Obstaja možnost oz. "upanje", da smo bili le mi v stiku z ljudmi "te vrste". O (ne)sodelovanju pripadnic nežnejšega spola pa na žalost ne morem pisati, saj se fantje z domačimi dekleti nismo smeli oz. uspeli družiti. Mislim pa, da najbolj verni privrženci korana in Alaha ter Mohamedovih zakonov kanbinoidov ne kadijo. Spoznali smo dva taka moška: Salama iz Tarfaye in še nekega receptorja čigar imena ne vem v Azrou.

Na obiskih pri znancih smo bili mnogokrat očarani. Pred nami so se prikazovale "precejšnje" količine hašiša. Cena na gram znaša približno od 10 do 20 dirhamov. Veliko domačinov "haš" prideluje kar doma, tujcem pa prodajajo le majhne količine, in to najslabše kvalitete.

Za tujce je "kajenje" prepovedano in znani so primeri, ki so se končali z zaporno kaznijo. Če si tujec, ga v Maroku raje ne "zvijaj" na cesti.

Kot zanimivost naj povem, da v Maroku z izjemo hašiša aplikativno skoraj ne izkoriščajo drugih delov konoplje. Posušenih listov marihuane (*cannabis indica L.*) ne kadijo, "skunka" ne poznajo, "benga" ne kuhajo in "kukijev" ne pečejo.

Imajo pa marmelado *-mažun*, ki jo naredijo iz semen marihuane. "Baje noro seka" mi je nismo poskusili. Kuhajo jo le v vaseh, v mestih pa si za njeno pridelavo ne vzamejo časa.

Po *Maghrebu* krožijo najrazličnejše mafijske zgodbice iz Riffa, ki se slišijo popolnoma neverjetno. "Razvajeni Evropejci" hočejo od "dilerjev" - pravih trgovskih mogotcev kupiti nekaj za sproti, oni pa jim, jasno, ponudijo cele tone. Nato, po daljšem dialogu vedno se je treba zagovarjati mafijski mogotec reče: "Ah, samo 20 ″g-ijev″. To si pa kar tule odreži," in ti vrže na mizo nekajkilsko "pogačo". Darilo pač.

- Opij - V gorah Anti Atlasa raste mak. V začetku sedemdesetih so v Tafraout prišli švedski hipiji, ki so menda domačine naučili pridelovati opij.

- Kravjeki

V Atlasu rastejo še "kravjeki" male užitne gobice, ki ti zmedejo razum. Take nore gobice poznajo tudi pri nas v gorah nad Tolminom.

Alkohol

Alkohola ni. Vzrok je seveda znova islam in koran, ki pitje alkohola izrecno prepoveduje. Vendar Maročani so bistrih glav. Religija vsem ne pomeni prav vsega.

Žganje kuhajo sami. V Tafraoutu se domačini s pridelavo žganja ukvarjajo že več kot desetletje. Te veščine so jih naučili estonski popotniki. Vsaj tako trdijo domačini. Kuhajo sadje, pa tudi krompir... Neke opojne substance, ki človeku zameglijo razum, pridobivajo še iz gorskih zelišč. Samega postopka pridelave, ki mi ga je razlagal "nadelani" kolega, pa nisem najbolje razumel.

Alkoholnih pijač v trgovinah ne prodajajo. Rešitev za alkoholike je zadnje špansko mestece Melila. Melila leži na severu Afrike ob sredozemskem morju. Mesto je brezcarinska cona. Tam preglejte vse žepe, poiščite še zadnje pesete in se zaženite v trgovinice po nakupih alkohola. V Maroku alkohola ni lahko dobiti. Nizke cene na policah trgovin v Melili pa so za slovenske študente izjemno dobrodošle.

- Sasno

V *medini* (staro mestno jedro) Taze, na *suku* (trgu) smo našli krasen sadež. V Španiji mu pravijo grmičaste jagode. Rasle naj bi, po pripovedovanju ljudi iz naše dežele, celo v našem Primorju. V Maroku mu pravijo *sasno*.

Sasno dela čudeže. Iz njega (v Maroku ilegalno) pridobivajo tudi viski. Mi smo kupili le nekaj vrečic "jagod". In ko smo se utrujeni vrnili iz ogleda globlje jame v okolici Taze, smo poleg druge hrane planili tudi na te jagode.

Bili smo dobre volje - veliko krohotanja.

Po večernem pogovoru z domačini nam je bilo vse jasno. Oni ga obožujejo. Sezona grmičastih jagod je v začetku novembra. Tedaj mu posvetijo celo poseben *suk*, kjer prodajajo le te "rajske plodove".

Bobni, kastenjete in Berberi

V Cafe de Sud ob Erg (geografski izraz za peščene sipine) Chebiju smo se družili z "berberskimi trubadurji". Cele večere so nas zabavali z berberskimi triki in nam preigravali njihovo etno tam-tam glasbo. Pravo doživetje je sedeti med domačini, poslušati njihovo petje in

poskakovati ob razgrajajočem ritmu bobnov. Prav vsi so izjemni amaterji bobnanja. Pri nas bi bili profesionalci. Žal mi je, da si nisem zapisal imena njihove skupine. Res so bili izvrstni posamezniki, kot celota pa so delovali kot ocean. Berberski ritem se je zarezal globoko v nas. Kastenjete, prepevanje in bobni so utihnili šele pozno ponoči. Tedaj so se začele oglašati kamele.

Hammam - turška savna

Savna se deli na moški in ženski del. Obiskal sem dva moška *hammama*. Žal pa mi je, da nisem večkrat obiskal te kopeli.

Tam sediš enako kot pri nas se čistiš, opazuješ domačine in oni seveda tebe, se polivaš s krop vodo in ležiš na razgretih ploščicah. Potem ti kakšen "razgret" domačin ponudi masažo ali pa vsaj pomoč pri umivanju. Poklicne masaže tujcem ne priporočam, saj so menda zelo razgibane (mojster "masa" razmetava tvoje kosti naokoli, ti pa kričiš in se daviš v bolečinah...).

Drugače pa je v dekliških *hammamih*. O tem so mi pripovedovale sopotnice. Dekleta si z dišečim milom neštetokrat predrgnejo vsak delček svojega telesa, se druga drugo masirajo, si umivajo in češejo lase, urejajo nohte, se mazilijo z dišavami, se gladijo... in sploh in oh.

Reggae, raste in rastafari

"*Rast*" je mnogo. Sicer največ v Essaouiri mestu ob atlantski obali znanem po vetru in deskarjih na valovih. -"*Dredi*" so tu izjemno priljubljeni.-

Maročani zelo radi opevajo Ernesta "Che" Guevaro, Mohameda Alija (*Ali - bu-ma-je*) in Boba Marleya (pa Alpha Blondyja...). Prvi gostiteljev korak pri seznanjanju s tujcem, seveda po tem, ko ponudi "joint" (in metin čaj) je, da stopi do radia in zavrti kaseto z reggaejem. Potem pa se "rola" *reggae* in "svobodnjaški" pogovori trajajo dolgo v noč. Na koncu lahko le še nemočno opazuješ na stenah viseče zastave Jamajke, Maroka, fantazijske slike in portrete Cheja.

Hamdulila (hvaljen bog), *hamdulila* (hvaljen bog)...

David Pfeifer, študent EiKA in geografije

OHK - Etnologija in kult. antropol.
PerSl
ŠEGAVEC
(2000) 1
9946
39
45000014325,1
COBISS c
UNIVERZA V LJUBLJANI - FF

ŠEGAVEC

Glasilo Študentskega etnološkega gibanja

Številka 1, januar 2000, študijsko leto 1999/2000

Uredila: Petra Škodlar

Lektorirala: Petra Škodlar

Sodelavci: Kristina Toplak, David Pfeifer, Tjaša Fabjančič, Darja Kranjc, Sebastjan Rosa

Oblikovanje: BlonD HeaVeN BROthErS

Tisk: tiskarna SCHWARTZ

Naklada: 250 izvodov

Izvod je brezplačen.

Članki v Šegavcu niso honorirani. Avtorji člankov prevzemajo popolno odgovornost za svoja dela.